biBUŁa

Biuletyn Informacyjny BUŁ

nr 7-8/2019 (138)
ISSN 2084-4670

SPIS TREŚCI

artykuły
..... 100. rocznica urodzin Gustawa Herlinga-Grudzińskiego

wydarzenia
..... I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych

z życia BUŁ
..... Odjazdowy Bibliotekarz
..... Wykład otwarty prof. Eliasa Caprilesa
..... BUŁ-a do północy 2019 - sesja letnia
..... "Warszawska Architektura Przemysłowa" w zbiorach BUŁ

warto przeczytać
..... red. Anna Skurska - *Sekrety województwa łódzkiego*

nowości książkowe

100. rocznica urodzin Gustawa Herlinga-Grudzińskiego

4 lipca 2000 r. w Neapolu odszedł Gustaw Herling-Grudziński, przedstawiciel polskiej literatury na emigracji - prozaik, eseista, publicysta, krytyk literacki, diarysta, dziennikarz, redaktor, tłumacz, ale także żołnierz i więzień obozów koncentracyjnych Gułagu.

Urodził się 20 maja 1919 r. w Kielcach w spolonizowanej rodzinie żydowskiej. W latach 1937-1939 studiował filologię polską na Uniwersytecie Warszawskim. Współpracował z czasopismami "Ateneum", "Pion", "Orka na Ugorze", "Nowy Wyraz" i "Przemiany". Interesował się kulturą ludową, pozostawał pod wpływem personalizmu. Po klęsce wrześniowej w 1939 r. był współzałożycielem konspiracyjnej organizacji Polska Ludowa Akcja Niepodległościowa, wyjechał do Lwowa i Grodna. W 1940 r. został aresztowany przez NKWD i więziony w obozach w Witebsku, Leningradzie i Wołogdzie. Pięć lat spędził w Gułagu w Jarcewie. Po zwolnieniu opuścił Rosję i z Armią Polską gen. Andersa dotarł do Włoch, gdzie walczył pod Monte Cassino.

W 1947 r. Gustaw Herling-Grudziński w Rzymie redagował dział literacki pisma "Orzeł Biały". Wspólnie z Jerzym Giedroyciem założył Instytut Literacki i miesięcznik "Kultura". W latach 1948-1952 w Londynie współpracował z "Wiadomościami" sponsorowanymi przez Mieczysława Grydzewskiego. Po śmierci zony Krystyny Domańskiej w 1952 r. przeniósł się do Monachium, gdzie kierował działem kulturalnym sekcji polskiej Radia Wolna Europa.

W 1955 r. Gustaw Herling-Grudziński zamieszkał w Neapolu. Polubił Lidię Croce, córkę filozofa Benedetta Croce. Współpracował z włoskimi czasopismami, ale z powodu antykomunistycznych poglądów pozostawał na marginesie życia publicznego. W latach 1957-1996 był włoskim korespondentem i autorem "Kultury", gdzie publikował opowiadania, eseje i dziennik. W okresie PRL druk tekstów Herlinga-Grudzińskiego był zakazany. W latach 80. XX w. jego utwory wydawano w Polsce w podziemnym obiegu, a po 1989 r. pisarz podjął współpracę z "Tygodnikiem Powszechnym", "Więzią" i "Rzeczpospolitą". Polskę odwiedził kilkakrotnie, w latach 1991, 1994, 1997 i w 2000.

Gustaw Herling-Grudziński debiutował przed maturą reportażem o Górach Świętokrzyskich. W 1945 r. wydany został jego pierwszy tom szkiców "Żywi i umarli". W dorobku pisarskim Herlinga-Grudzińskiego znajdują się: proza, krytyka literacka, eseje, oryginalne formy mieszane.

Dramatyczne przeżycia obozowe przekazał w książce "Inny świat: zapiski sowieckie", w której opisał lagrowe warunki egzystencji i totalitaryzm, stworzył opowieść o granicach człowieczeństwa, o dnach upadku, ale też o ludzkiej sile znoszenia każdego losu. Po raz pierwszy książka ukazała się w 1951 r. w londyńskim wydawnictwie Heinemanna w angielskim przekładzie Andrzeja Ciołkosza. Dwa lata później, również w Londynie, wydana została po raz pierwszy w języku polskim. Pierwsze oficjalne polskie wydanie ukazało się dopiero w 1989 r.

Istotną częścią pisarstwa Herlinga-Grudzińskiego były opowiadania. Pierwsze z nich "Książe nieżmowy" poświęcił włoskiej emigracji antyfaszystowskiej, "Wieża" i "Drugie przyjście" należą do nurtu metafizycznego. Opowiadania opublikowane zostały w tomach: "Skrzydła ołtarza", "Opowiadania zebrane", "Dom Ibiderando", "Koracy oddech pustyni" i "Podzwonne dla dzwonnika".

Gustaw Herling-Grudziński był także autorem mikropowieści "Biała noc miłości" oraz sześciu: "Upiory rewolucji", "Godzina cieni", "Wyjście z milczenia", "Sześć medalionów i srebrna szkatułka", "Pięć dialogów". Osobne miejsce w jego dorobku pisarskim zajęły książki autobiograficzne: komentarze do dzieł "Rozmowy w Dragonie" i "Rozmowy w Neapolu", "Widok z wieży", "Pod światło" oraz "Najkrótszy przewodnik po sobie samym" .

Ważne miejsce w twórczości Gustawa Herlinga-Grudzińskiego zajmował siedmiocześciowy "Dziennik pisany nocą", drukowany nieregularnie najpierw w "Kulturze", a od 1996 r. w "Rzeczpospolitej". Pisany był on od 1971 r. aż do śmierci pisarza. Zawierał klasyczne zapisy dziennikowe, eseje poświęcone sztuce, komentarze polityczne i utwory fikcyjne. W "Dzienniku . " autor (jak sam pisał) rozmawia "z samym sobą, ze światem, z Bogiem".

Publikacje krytyczne świadczyły o zainteresowaniach autora literatura rosyjską, klasyką europejską i malarstwem. W latach 1991-2000 edytowane były "Pisma zebrane" t. 1-11, pod red. Zdzisława Kudelskiego. Gustaw Herling-Grudziński był laureatem nagród: "Kultury" (1958), Fundacji im. Juryzkowskiego (1965), Fundacji im. Kościelskich (1967), "Wiadomości" (1981), włoskiej nagrody Premio Viareggio Internationale (1994) i Premio Siracuse (1994), międzynarodowej nagrody "Pink-Gutenberg" i francuskiej Pen-Clubu (1985) oraz Orderem Orła Białego (1998). Został doktorem Honoris Causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Utwory Gustawa Herlinga-Grudzińskiego tłumaczone były na wiele języków, m.in. na angielski, francuski, niemiecki.

Gustaw Herling-Grudziński tematem swojego pisarstwa uczynił człowieka stawiającego opór różnym postaciom nicości: totalitaryzmom, religijnemu zwątpieniu, poczuciu egzystencjalnej samotności, instrumentalizacji życia. Jego twórczość była dziełem świadka okrucieństwa XX-wiecznej historii, moralisty dla którego literatura stanowiła narzędzie poznania i oceny postępowania człowieka uwikłanego w dzieje.

Gustaw Herling-Grudziński należał do najwybitniejszych diarystów drugiej połowy XX w. Był jednym z inicjatorów nowoczesnej literatury faktu. Był mistrzem krótkich form narracyjnych, wnikającym w mroczne sfery ludzkiej egzystencji, z pesymistycznem odstaniającym rozpad duchowych fundamentów cywilizacji europejskiej. Jego zapiski były kroniką czasu, a jednocześnie świadectwem zmagań intelektualisty z ideologiami i obsesjami ludzkości. Aby zaakcentować autobiograficzne źródła swego pisarstwa i wzmocnić jego emocjonalność posługiwał się narracją w pierwszej osobie.

Bibliografia w wyborze

Oprac. na podstawie:
https://culture.pl/pl/tworca/gustaw-herling-grudzinski
"Słownik pisarzy polskich" pod red. Arkadiusza Łatuska, Wyd. Zielona Sowa, Kraków 2003, s. 176-178 — książka w katalogu BUŁ

Marzena Kowalska
fot. autor

I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych

W dniach 12-14 czerwca odbył się w Łodzi I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych. Jego organizatorami byli: Biblioteka Politechniki Łódzkiej, Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Wydział Zamiejscowy w Chorzowie oraz Stowarzyszenie EBIB.

Wystąpienia, dyskusje oraz warsztaty dotyczyły bieżących zagadnień, istotnych z punktu widzenia osób zatrudnionych w bibliotekach szkół wyższych, m.in.: zmian, jakie wprowadza Ustawa 2.0; statusu bibliotekarza dyplomowanego; skutecznego zarządzania biblioteką, kwestii współdzielnienia Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego NUKAT oraz projektu Biblioteki Narodowej "e-usługa OMNIS"; działalności zagranicznych stowarzyszeń bibliotek oraz bibliotekarzy akademickich.

Zdaniem uczestników Kongresu, zmiany organizacyjno-prawne w otoczeniu bibliotek szkół wyższych należy potraktować jako szansę dla ich rozwoju i wzmocnienia pozycji w uczelniach, a Ustawa 2.0 (Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.) i Plan S (cOAlition S) to okazja do ukazania roli bibliotek jako współtwórców sukcesu uczelni. Wskazano również na konieczność zredefiniowania roli i zadań bibliotek oraz bibliotekarzy, a także określenia oczekiwanych kompetencji, kierunki rozwoju i sposobów uznawania dorobku zawodowego bibliotekarzy akademickich. Zwrócono uwagę na potrzebę zorganizowania zbiorczy współpracy, rozwoju i reprezentacji interesów bibliotek i bibliotekarzy szkół wyższych, innej niż struktury SBP oraz na konieczność wsparcia i szkolenia pracowników naukowych w zakresie wykorzystania i otwierania danych badawczych, w tym tworzenia planów zarządzania danymi.

To pierwsze ogólnopolskie spotkanie bibliotekarzy akademickich umożliwiło wymianę doświadczeń zawodowych oraz stało się przyczynkiem do dalszych działań w zmieniającym się środowisku uniwersyteckim.

Oprac. na podst. materiałów 1KBSW - Maria Walaszczyk

Odjazdowy Bibliotekarz

14 czerwca 2019 r. odbył się II Ogólnopolski Zjazd Odjazdowych Bibliotekarzy. W programie imprezy znalazły się warsztaty oraz kolejny, 10. rajd rowerowy. Uczestnicy spotkania wystartowali spod Biblioteki UŁ, odwiedzili nową filię Biblioteki Miejskiej, po czym przejechali do Centrum Informacyjno-Bibliotecznego UM. Rajd zakończył się wieczorem filmowym z pizzą w ręku.

W Zjeździe brali udział pełni energii bibliotekarze oraz wszyscy aktywni fani dwóch kółek.

Zapraszamy do obejrzenia naszej fotorelacji.

Maria Walaszczyk

Wykład otwarty prof. Eliasa Caprilesa

W piątek 7 czerwca 2019 r. odbył się w BUŁ wykład otwarty wenezuelskiego profesora psychologii i filozofii oraz działacza ekologicznego Eliasa Caprilesa. Jest on autorem kilkunastu pozycji książkowych oraz kilkuset artykułów, w których skoncentrował się na badaniu związków między podejściem do duchowości a katastrofą ekologiczną, na której krawędzi stanęła w chwili obecnej cywilizacja człowieka.

Prof. Capriles podczas wykładu skoncentrował się na zagadnieniach związanych z rozwojem samoświadomości, których efektem jest poczucie jedności, harmonii z naturą i dalej, z wszechświatem. Jest on przekonany, że rozwinięcie przez człowieka takiego postrzegania rzeczywistości jest jedyną obecnie drogą, która może prowadzić do uniknięcia zagładzy. Według profesora współczesnie ludzie zachowują się jak ślepcy, niszczący bez zahamowań utrzymujące ich przy życiu środowisko, którego są nierozerwalną częścią. Robimy to w imię zaspokojenia czysto wymaganiowych potrzeb i przede wszystkim chciwości.

Profesor omawiał szczegółowo techniki wykorzystywane przez szamanizm, psychologię transpersonalną i buddyzm Dzogczen, których celem jest osiągnięcie takiego duchowego continuum. Najniższą ocenę przyznał technikom szamańskim i niektórym starszym technikom psychologii transpersonalnej, które próbowały osiągnąć wskazany wyżej poziom rozwoju duchowego za pomocą sztucznych środków rozszerzających świadomość, czyli po prostu niektórych narkotyków (np. LSD). Podkreślał dobitnie, że użycie tego rodzaju środków, nawet jeśli na chwilę faktycznie daje oczekiwany efekt, to przede wszystkim jest on nietrwały i znika wraz z momentem, w którym dany środek przestaje działać. Z drugiej strony mogą one wywoływać różnego rodzaju zaburzenia psychiczne, poczawszy od depresji i uzależnień, a skończywszy na psychozach. Jest to związane z doświadczeniem stanu świadomości polegającym na głębokim odczuciu rozpuszczenia, zjednoczenia z przestrzenią i otwartość. Umysł nieprzygotowany do takiego doświadczenia może zareagować silnym lękiem i stanem głębokiej psychozy lub, odwrotnie, uczuciem głębokiej rozkoszy, która z kolei prowadzi do silnego uzależnienia.

W odróżnieniu od nich techniki medytacyjne proponowane przez Dzogczen najpierw przygotowują umysł do doświadczania tego stanu otwartości, w związku z czym są znacznie skuteczniejsze i wzmacniają psychikę osoby praktykującej, dzięki czemu nie podlega ona wymienionym wyżej zaburzeniom.

Na zakończenie profesor serdecznie podziękował Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego za możliwość wygłoszenia wykładu w jej murach.

Pełny biogram Profesora dostępny jest na stronie: http://www.dzogchen.pl/wp-content/uploads/2017/06/EC_biografia.pdf

Bibliografia (wybór)

Justyna Jerzyk-Wojtecka

BUŁ-a do północy 2019 - sesja letnia

W dniach poprzedzających letnią sesję egzaminacyjną, a także w trakcie jej trwania Biblioteka UŁ starała się stworzyć studentom możliwie najlepsze warunki do nauki. Od 3 do 19 czerwca 2019 roku czytelnicy mogli korzystać z wydłużonych godzin pracy Biblioteki i przebywać w wolnym dostępie, Czytelni Historycznej, a także strefach wypoczynku na parterze. W holu na pierwszym piętrze pojawiła się ponadto dodatkowa przestrzeń, w której można było odpocząć na leżakach oraz napić się darmowej kawy. Akcja "Kawa do północy" towarzyszyła "Bule do północy" po raz pierwszy i spotkała się z ogromnym zainteresowaniem - czytelnicy mogli korzystać z ekspresu od godziny 20.00.

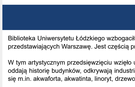
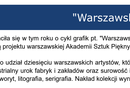

Kolejną nowością w stosunku do poprzednich edycji naszej akcji były także pokoje do pracy indywidualnej udostępniane studentom. W "celkach" znajdujących się na drugim piętrze wolnego dostępu, po wcześniejszym dokonaniu rezerwacji przez Katalog Główny BUŁ, pracowało i uczyło się 58 osób, które spędziły w pokojach co najmniej 81 godzin. Niektórzy ze studentów uczyli się w towarzystwie przyjaciół - w pokoju mogły przebywać jednorazowo maksymalnie cztery osoby, oczywiście zachowując standardy bibliotecznej strefy ciszy. Dodatkowe miejsca do pracy okazały się bardzo potrzebne, gdyż Biblioteka UŁ w czasie wydłużonych godzin pracy odwiedziły aż 2373 osoby. Najwięcej czytelników przebywało na drugim, trzecim i czwartym piętrze wolnego dostępu, gdzie chwilami nie było wolnych krzeseł, brakowało nawet puf. Z największej liczby książek skorzystali natomiast studenci kierunków ekonomicznych i społecznych (niemal 1400 woluminów) oraz prawnych (ponad 1300 książek i czasopism). Łącznie czytelnicy sięgnęli po 4686 woluminów.

Miłych nadziei, że intensywność pracy przekłada się na świetne wyniki egzaminów. Zapraszamy na kolejną "BUŁ-ę do północy"!

Aleksandra Pielat, Anna Zatora

"Warszawska Architektura Przemysłowa" w zbiorach BUŁ

Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego wzbogaciła się w tym roku o cykl grafik pt. "Warszawska Architektura Przemysłowa". Kolekcja, przekazana Bibliotece przez Państwa Teresę i Kazimierza Kotasiaków, składa się z 30 rycin, plakatu i serigrafii, przedstawiających Warszawę. Jest częścią projektu warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, realizowanego w 2007 roku pod nazwą "Portret Warszawy - początek XXI wieku".

W tym artystycznym przedsięwzięciu wzięło udział dziesięciu warszawskich artystów, którzy wykonali po trzy grafiki obiektów użyteczności przemysłowej miasta. Kolekcja została zainspirowana historią wedut Canaletta, a powstałe prace "[...] oddają historię budynków, odkrywają industrialny urok fabryk i zakładów oraz surowość i specyfikę przestrzeni miejsc" [K. Kotasiak]. Punktem wyjścia dla autorów cyklu była fotografia, przetworzona różnymi technikami. Wśród rycin znajdują się m.in. akwaforta, akwatinta, linoryt, drzeworyt, litografia, serigrafia. Nakład kolekcji wynosi 50 sztuk.

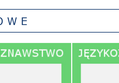
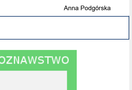

Cała kolekcja to aż kilkanaście cykli uwieczniających warszawską architekturę przemysłową, place, stołeczne ulice, pałace, świątynie, uczelnie, muzea i miejsca kultury, parki, pomniki, mosty etc. Cykl, w którego posiadanie weszła Biblioteka UŁ, zawiera ryciny obiektów XIX-wiecznych (m.in. budynki dawnej fabryki czekolady E. Wedla, Fitry Warszawskie MPWiK, dawna fabryka Norblina) oraz budynków nowszych, z początku XX wieku (np. Fabryka Trzciny z 1916 r.).

Ryciny, które na co dzień będą przechowywane w Sekcji Ikonografii Biblioteki UŁ, uwieczniają historię Warszawy oraz industrializacji, widzianych przez pryzmat współczesności.

Maria Walaszczyk

WARTO PRZECZYTAĆ

RECENZJA

red. Anna Skurska

Sekrety województwa łódzkiego

Pora letnia zachęca do podróży i poznawania okolic, a dobra lektura przybliżająca historię miast i miasteczek dodatkowo mobilizuje do wycieczek. I tak jest właśnie z "Sekretami województwa łódzkiego", książką, która ukazała się wiosną 2019 r., i stanowi zbiór ponad 100 historii z Łodzi i okolic. Na wstępie uprzedzę, że historii już znanych czytelnikom zainteresowanym regionem, gdyż w większości przypadków zostały one opublikowane w innych książkach wydawniczej "Księgi Miyn", a dotyczą m. in. Piotrkowa Trybunalskiego, Sieradza, Zduńskiej Woli, Tomaszowa, Spały i Wieluna. I tak redaktorzy przypominają blisko 20 historii z Łodzi autorstwa Anny Kulik i Jacka Perzyńskiego, które stanowiły część książki pt. "Sekrety Łodzi". Ponownie udajemy się na spacer pełen atrakcji przez łódzkie Śródmieście, zaglądamy do "Monoralki", "Spatifu", gdzie spotykamy bawiących się łódzkich filmowców i artystów, do pracowni Katarzyny Kotiro i Władysława Strzemińskiego, odśnieżamy ulice miasta podczas zimy stulecia, a na zakupy udajemy się do najbardziej ekskluzywnego miejsca lat 70, czyli Spółdzielczego Domu Handlowego "Central".

Wyjeżdżając z miasta, w zależności od potrzeb i upodobań, możemy udać się do Bełchatowa, zwiedzić kopalnię węgla brunatnego, jednego z trzech obiektów wybudowanych ręką ludzką widoczną z kosmosu, do Kolumny w powiecie laskim i spędzić weekend z łódzkimi i pabianickimi fabrykantami wśród charakterystycznej drewnianej zabudowy, czy na wyjątkową procesję do Spycimierza w gminie Unisław, gdzie mieszkańcy od ponad 200 rok układają na Boże Ciało dywan kwiatowy. Czytelnicy, którzy na swoiej drodze lubią spotykać wyjątkowe osobistości będą mogli bliżej poznać m. in. Dore Diamant, ostatnią towarzyszkę życia Franza Kafki, która prawdopodobnie urodziła się i młodość spędziła w Będzinie, Maxa Factora, który urodził się w Zduńskiej Woli (a nie w Łodzi, jak podają niektórzy biografowie), Zishwego Breitbarta ze Strykowa obdarzonego niezwykłą siłą, który "podnosił słoniątko i przeciągał wozy pełne, trzymają linę w ustach" ., czy Samuela Rzeszewskiego, cudowne dziecko-szachistę z Ozorkowa.

Wszystkie historie opowiedziane łącznie przez sześciu autorów są pełne pasji i prezentują wiele fascynujących ciekawostek o naszym regionie. Największą ich zaletą jest fakt, że nie są to informacje znane i powtarzane przy każdej okazji, ale raczej te, które odkrywają prawdziwe pasjonaci. Jest jeszcze jeden powód dla którego warto sięgnąć po "Sekrety województwa łódzkiego", w roku 2019 świętujemy setną rocznicę urodzin województwa łódzkiego.

książka w katalogu BUŁ

Anna Podgórska

WYBRANE NOWOŚCI KSIĄŻKOWE

PRAWO
red. Marek Wierzbowski
Postępowanie administracyjne i sądowoadministracyjne

PRAWO
Dorota Wiśniewska
Własność prefabrykancka w Łodzi w latach 1920-1966

PSYCHOLOGIA
Bogdan Wojciszke
Psychologia społeczna

JĘZYKOZNAWSTWO
Katarzyna Kantner
Jak działać za pomocą słów? : proza Olgi Tokarczuk jako dyskurs krytyczny

JĘZYKOZNAWSTWO
red: Ewa Wodniak, Anna Lenartowicz-Zagrodna
Filologia jako porządkowanie chaosu : studia nad językiem i tekstem : ad honorem Professoris Marci Cybulski

EKONOMIA
red. nauk. Stanisław Wrycza, Jacek Maślankowski
Informatyka ekonomiczna : teoria i zastosowania

SOCJOLOGIA
red. Małgorzata Bogunia-Borowska
Współczesny świat dziecka : media i konsumpcja

LITERATURA
Marek Bernacki
Tropienie Miłosza : hermeneutyczna "bio-grafia" poety

REPORTAŻ
Kate Brown
Czarnobyl : instrukcje przetrwania

KULTURA
Arnold Pabian, Barbara Pabian
Wielokulturowość w szkolnictwie wyższym : zarządzanie i komunikacja z cudzoziemcami z perspektywy różnic kulturowych : monografia

LEKSYKON BUŁ - dotychczas opracowane hasła

Redakcja: Mariola Augustyniak, Piotr Puchowski. Siedziba redakcji: Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi, ul. Matejki 32/38, 90-237 Łódź, tel.: 42 6356002.
Wydawcą Biuletynu BiBUŁa jest Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego. Nr 7-8/2019 (138) napisz do biBUŁy